

Dijana Kučan

Gradska knjižnica i čitaonica Požega

KNJIŽNICA JULIJA KEMPFA KAO DIO ZAVIČAJNE ZBIRKE „POSSEGANA“ GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE POŽEGA

U članku je dana kratka biobibliografija Julija Kempfa, pregled „prelaska“ Kempfove privatne knjižnice u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega, opis stručnih poslova, opis pojedinih naslova te upute za korištenje građe, kao i za pronalazak online kataloga Kempfove knjižnice na web stranicama Gradske knjižnice i čitaonice Požega.

Kempff je svojim životom ostavio neizbrisiv trag u kulturnom životu grada Požega, a njegova privatna knjižnica, koju su Davorin i Božidar Kempff - Julijevi unuci - poklonili Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega, još je jedno u nizu dobara koja kulturni život grada Požega i danas oplemenjuju. Unuci Julija Kempffa poklonili su Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega Kempffovu privatnu knjižnicu, zajedno s originalnim ormarom u kojemu su knjige bile smještene u obiteljskoj kući, s katalogom u kojega je Kempff zapisivao pojedine naslove, te s Darovnicom koja broji 1094 jedinice knjižne građe. Troškove restauracije ormara, kao i nabave novih polica, snosio je Grad Požega. Najreprezentativniji primjerci knjižne građe klasificirani su i katalogizirani, smješteni u ormar i dostupni su korisnicima za korištenje, uz pomoć knjižničara. Također, katalogizirana je građa dostupna i na online katalogu na web stranicama Gradske knjižnice i čitaonice Požega.

Julije Kempff rođen je u Požegi 25. siječnja 1864. g. Gotovo cijeli svoj život proveo je u rodnome gradu gdje je kao učitelj, spisatelj, ravnatelj Dječjačke pučke škole, osnivač Gradskog prosvjetno-kulturnog odbora i Gradskog kulturno-historijskog muzeja, te kao načelnik grada Požega ostavio neizbrisiv trag u požeškoj kulturnoj sredini. Valja spomenuti kako je objavio preko 400 članaka, putopisnih crtica, prikaza i kritika. Njemu je Dragutin Lerman, Požežanin i neumoljivi istraživač afričkog beskraj, slao svoja pisma iz Konga koja je Kempff skupljao i kasnije tiskao u dvije knjige: „Listovi iz Afrike od Dragutina Lermana, Požežanina, člana Stanleyeve Kongo-ekspedicije“ (1891.) i „Novi listovi iz Afrike Dragutina Lermana“ (1894.). Kapitalno mu je djelo geografsko-povijesna i kulturološka monografija „Požega: zemljopisne bilješke iz okoline i prilozi za povijest slob. i kr. grada Požega i požeške županije“ (1910.). Rezultat dugogodišnjeg istraživanja arhivske građe o Požegi jest i knjiga „Iz prošlosti Požega i požeške županije“ (1925.)

u kojoj je, na temelju različitih starih dokumenata, oživio zanimljive i karakteristične događaje, ljude, običaje i dao sliku o životu Požege u davno minulim stoljećima. Monografski karakter ima i njegova knjiga „Lječilište Topusko u Hrvatskoj“ (1929.). Objavio je i putopise: „Od Save do Adrije Bosnom i Hercegovinom“ (1898.), „Uz obalu Adrije“ (1902.), „Iz požeške kotline“ (1914.) i „Oko Psunja“ (1924.). U sve aktivnosti koje je poticao, kao i u one u kojima je sudjelovao, unosio je Kempf didaktički moment: činilo mu se da tako može bolje ispuniti svoje odgojne i obrazovne ciljeve.¹

Kempf je svoju knjižnicu počeo osnivati već u studentskim danima. Skupio je oko 1600 knjiga i časopisa², a popunjavao ju je pedagoškom, znanstvenom, povijesnom, zemljopisnom i prirodopisnom literaturom, kao i književnim djelima te raznim časopisima na hrvatskom i njemačkom jeziku. Od pedagoških knjiga vrijedno je spomenuti „Veliku didaktiku“ (1900.) Jana Amosa Komenskog, kao i „Pedagogiju“ (18--) te „Teoriju pedagogije“ (1876.) Stjepana Basaričeka, osnivača hrvatske školske pedagogije. Među povijesnim djelima vrijedi istaknuti: „Allgemeine Weltgeschichte“ (1884.) - povijest svijeta u 13 svezaka, „Slawische Alterthuer“ (1843.) P. J. Scharfara, te „Narodne slavonske običaje“ (1846.) Luke Ilića Oriovčanina. Knjižnica sadrži enciklopediju životinjskog carstva „Brehms Thierleben“ (1884.) u 10 svezaka kao i opću enciklopediju znanja „Meyers Konversations-Lexikon“ (1885.) u 19 svezaka. Značajna su i književna djela: „Požeški djak“ (1863.) Miroslava Kraljevića, „Prve pjesme“ (1871.) Franje Cirakija, kao i sabrana djela klasika svjetske književnosti: Turgenjeva, Čehova, Puškina, Sienkiewicza, Shakespearea, Goethea, Heinea i Schillera. Knjižnica sadrži nekoliko rječnika i gramatika iz 18. i 19. st., kao na primjer: „Neue Einleitung zur Slavonischen Sprache“ (1778.) Marijana Lanosovića i „Ilirska slovnica“ (1854.) Vjekoslava Babukića. Knjižnica sadrži i sva objavljena djela Otona Kučere, nekoliko molitvenika, misala i brevijara. Posebno vrijedi istaknuti „Officium Hebdomadae Sanctae Juxta Formam Missalis et Breviarii Romani“ (1769.) misal i brevijar pisan latinskim jezikom, ukrašen stiliziranim biljnim inicijalima te ilustracijama na kojima su prikazani evanđelisti. Zanimljivo je spomenuti i manji, ali vrlo vrijedan broj putopisa od kojih je najreprezentativniji „Reise nach Siberien, Kamtschatka und zur untersuchung der Muendung des Kowima-Flusses“ (1803.) Josepha Billingsa.

Kempfova se knjižnica nalazila u kući obitelji Kempf, u Požegi, u Ulici Julija Kempfa, br. 31. Podatke je o knjižnici prikupljao Julijev sin, Branimir Kempf, a Julijevi su unuci - Davorin i Božidar Kempf i sami dokazali ljubav prema knjizi poklonivši, tako, jedinstvenu građu Gradskoj knjižnici i čitaonici Požege. Tako je povodom 145. obljetnice rođenja i 75. obljetnice

¹ Jelčić, Dubravko. *Vallis Aurea : eseji i portreti*. Zagreb: Matica hrvatska, 1977. Str. 215.

² Potrebita, Filip. *Povijest knjižnica Požeške kotline*. Jastrebarsko : Naklada Slap, 1995. Str. 191.

smrti Julija Kempfa, 8. lipnja 2009., Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega predana Darovnica koja sadrži popis 896 knjiga iz knjižnice Julija Kempfa, te 198 knjiga Branimira Kempfa, čime su Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega darovane ukupno 1094 knjige. Knjižnica Julija Kempfa poklonjena je Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega zajedno s originalnim ormarom i katalogom knjižnice u kojemu je dio građe i zapisan.

Najreprezentativniji i najstariji primjerci knjižne građe, od kojih je većina pisana njemačkom goticom, katalogizirani su i klasificirani te smješteni u originalni ormar u kojem su se i nalazili u obiteljskoj kući obitelji Kempf. Sredstva za restauraciju ormara, kao i za nabavu novih polica za smještaj preostalih knjiga knjižnice Julija Kempfa, osigurao je Grad Požega.

Katalogizirana i klasificirana građa može se koristiti isključivo u prostoru Gradske knjižnice i čitaonice, uz pomoć djelatnika koji otvara ormar i uručuje korisniku potrebni primjerak. Također, katalogizirane i klasificirane jedinice knjižne građe Kempfove knjižnice mogu se pogledati i na web stranici Gradske knjižnice i čitaonice Požega www.gkpz.hr preko online kataloga na način da se pod ključne riječi upiše *Knjižnica Julija Kempfa*, odnosno do elektroničkog kataloga Knjižnice Julija Kempfa može se doći i na način da se na web stranici odaberu „Odjeli i službe“ – „Studijski odjel i čitaonica“ – „Zbirke“ – „Knjižnica Julija Kempfa“ – „Elektronički katalog Knjižnice Julija Kempfa“.

Još nekoliko zanimljivih naslova iz Kempfove knjižnice:

Babukić, Vjekoslav

Ilirska slovnica / sastavi Vjekoslav Babukić

Zagreb: Berzotisak nar. tiskarnice dra. Ljudevita Gaja, 1854

XVI, 444 str. ; 20 cm

Internet: <http://library.foi.hr/knjige/slike/1/X00006/default.asp>

Kučera, Oton

Crte o magnetizmu i elektricitetu : sa sto devetdeset i šest slika / napisao Oton Kučera

Zagreb : Naklada Matice hrvatske, 1891 (Zagreb : tisak Karla Albrechta)

VIII, 381 str., [1] list s tablom : ilustr. ; 23 cm

Poučna knjižnica Matice hrvatske ; knj. 16

Nagrađeno iz zaklade grofa Iv. Nep. Draškovića za 1889. g.

Ratzel, Friedrich

Voelkerkunde / von Friedrich Ratzel ; [illustrations] Gustav Muetzel, Adalbert Swoboda ... [et al.]

Verlag des Bibliographischen Instituts, 1885- .

sv : ilustr. (djelomice u bojama), zemljop. crteži ; 25 cm

Tekst na njemačkom jeziku i gotici. - Kazalo.

Skup od: Kulturvoelker des Alten und Neuen Welt; Naturvoelker Afrikas; Naturvoelker Ozeaniens, Amerikas und Asiens

Helvetius, Claude Adrien

Vom Menschen, seinen Geisteskraeften und seiner Erziehung : mit einer Einleitung: Claude Adrien Helvetius: 1715-1771 : ein Zeit und Lebensbild / C. [Claude] A. [Adrien] Helvetius ; Einleitung, Uebersetzung und Commentar von Gustav Adolf Lindner

Wien : Verlag von A. Pichler's Witwe und Sohn, 1877

LII, 287 str ; 20 cm

Bibliothek paedagogische Klassiker ; sv. 2

Tekst na njemačkom jeziku i gotici. - Str. V-LII: Claude Adrien Helvetius: 1715-1771: ein Zeit und Lebensbild. - Bibliografske bilješke uz tekst.

Ostali autori: Lindner, Gustav Adolf

Lorković, Blaž, st.

Žena u kući i u društvu / razložio Blaž Lorković

Zagreb : Matica hrvatska, 1883 (Zagreb : tisak Karla Albrechta)

VIII, 165, VIII, 358 str. ; 19 cm

Nagrađeno od Matice hrvatske iz zaklade grofa Ivana N. Draškovića za 1883. g. - [Predgovor]: str. V-VIII. - Sadrži i: Razgovori o narodnom gospodarstvu / po francezkom od J. [Jean] J. [Jacques] Rapeta; za hrvatski svijet priredio Blaž Lorković. - Zagreb: Matica hrvatska, 1880.

Ostali naslovi: Žena u kući i u društvu

Ostali autori: Rapet, Jean Jacques

Izdano sa: Rapet, J. J. : Razgovori o narodnom gospodarstvu

Dubravko Jelčić napisao je u svojoj *Vallis Aurei* kako Požega ne bi bila to što jest da nije bilo Julija Kempfa, koji je svojom ljubavlju podigao svijest o Požegi kao gradu s profilom, kulturnim likom i bogatom tradicijom i prošlosti. Kempf je cijenio ideale prošlosti i znao je kako iz bogate riznice tradicijskog duha odabrati vrijednosti koje su vječne, vrijednosti dostojne da ih se ugradi u vlastiti, svakodnevni život i moderni pogled na svijet.

...Kako se vidi, nismo moja braća, a niti ja sam primili u baštinu poslije smrti naših roditelja nikakvih materijalnih dobara. Jedna nam je ipak dragocjena baština ostala, bogatija od ikoje materijalnosti, a to su idealne vrednote značajnosti i poštenja naših nezaboravljenih djedova i roditelja. Često je to u životu smrtnika jače i veće blago od svakoga drugoga. I ja se njime neprestano dičim i ponosim!³

Literatura:

1. Jelčić, Dubravko. *Vallis Aurea : eseji i portreti*. Zagreb : Matica hrvatska, 1977. Str. 215.
2. Kempf, Julije. *Moja požeška sjećanja*. Požega : Matica hrvatska, Ogranak, 1996. Str. 15.
3. Potrebica, Filip. *Povijest knjižnica Požeške kotline*. Jastrebarsko : Naklada Slap, 1995. Str. 191.

³ Kempf, Julije. *Moja požeška sjećanja*. Požega: Matica hrvatska, Ogranak, 1996. Str. 15.